

Avaldatud eesti keeles: juuli 2013
Jõustunud Eesti standardina: veebruar 2000

**Õliseemned
Proovivõtmine**

**Oilseeds
Sampling
(ISO 542:1990)**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- Euroopa standardi EN ISO 542:1995 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis jõustumisteate meetodil vastuvõetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles veebruaris 2000;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2013. aasta juulikuu numbris.

Standardi on tõlkinud OÜ Imagoline, eestikeelse kavandi ekspertiisi on teinud Natalja Kõõts, standardi on heaks kiitnud EVS/TK 1 „Toiduained“.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud EVS/TK 1, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Euroopa standardimisorganisatsioonid on teinud Euroopa standardi EN ISO 542:1995 rahvuslikele liikmetele kättesaadavaks 28.04.1995.	Date of Availability of the European Standard EN ISO 542:1995 is 28.04.1995.
---	--

See standard on Euroopa standardi EN ISO 542:1995 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardikeskus ja sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the European Standard EN ISO 542:1995. It has been translated by the Estonian Centre for Standardisation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 67.200.20 Õlikultuuride seemned

Võtmesõnad: proovivõtmine, proovivõtuvahendid, põllumajandussaadused, õliseemned

Hinnagrupp D

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:
Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

ICS 67.200.20

Descriptors: Oilseeds, sampling, foodstuffs.

English Version

**Oilseeds – Sampling
(ISO 542:1990)**

Graines oléagineuses; échantillonnage
(ISO 542:1990)

Ölsamen; Probenahme (ISO 542:1990)

This European Standard was approved by CEN on 1995-01-05 and is identical to the ISO standard as referred to.

CEN members are bound to comply with the CEN/CENELEC Internal Regulations which stipulate the conditions for giving this European Standard the status of a national standard without any alteration. Up-to-date lists and bibliographical references concerning such national standards may be obtained on application to the Central Secretariat or to any CEN member.

This European Standard exists in three official versions (English, French, German). A version in any other language made by translation under the responsibility of a CEN member into its own language and notified to the Central Secretariat has the same status as the official versions.

CEN members are the national standards bodies of Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Iceland, Ireland, Italy, Luxembourg, Netherlands, Norway, Portugal, Spain, Sweden, Switzerland and United Kingdom.

EUROPEAN COMMITTEE FOR STANDARDIZATION
COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION
EUROPÄISCHES KOMITEE FÜR NORMUNG

Central Secretariat: rue de Stassart 36, B-1050 Brussels

SISUKORD

EESSÕNA.....	3
SISSEJUHATUS.....	4
1 KÄSITLUSALA.....	5
2 NORMIVIITED	5
3 MÄÄRATLUSED.....	5
4 ÜLDINE.....	5
5 SEADMED	6
6 PROOVIDE VÕTMISE AEG JA KOHT NING PARTII SUURUSEST TINGITUD PIIRANGUD	6
7 PROOVIDE VÕTMISE MEETODID	7
8 PROOVIDE SUURUSED	8
9 PROOVIDE PAKENDAMINE JA MÄRGISTAMINE	9
10 PROOVIDE SAATMINE	9
11 PROOVIVÕTUPROTOKOLL.....	9
Lisa A (teatmelisa) Näited proovide võtmise ja jagamise vahenditest	10
Lisa ZA (normlisa) Normiviited rahvusvahelistele väljaannetele ja neile vastavatele Euroopa väljaannetele	13

EESSÕNA

Rahvusvahelise standardi ISO 542:1990 on koostanud tehniline komitee ISO/TC 34 „Agricultural food products“ ja selle on Euroopa standardina üle võtnud tehniline komitee CEN/TC 307 „Oilseeds, vegetable and animal fats and oils and their by-products; methods of sampling and analysis“.

Euroopa standardile tuleb anda rahvusliku standardi staatus kas identse tõlke avaldamisega või jõustumisteatega hiljemalt 1995. a oktoobriks ja sellega vastuolus olevad rahvuslikud standardid peavad olema kehtetuks tunnistatud hiljemalt 1995. a oktoobriks.

CEN-i/CENELEC-i sisereeglite järgi peavad Euroopa standardi kasutusele võtma järgmiste riikide rahvuslikud standardimisorganisatsioonid: Austria, Belgia, Hispaania, Holland, Iirimaa, Island, Itaalia, Kreeka, Luksemburg, Norra, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Soome, Šveits, Taani ja Ühendkuningriik.

Jõustumisteade

CEN on standardi ISO 542:1990 teksti ilma ühegi muutuseta üle võtnud Euroopa standardina.

MÄRKUS Normiviited rahvusvahelistele väljaannetele on loetletud lisas ZA (normlisa).

SISSEJUHATUS

Suurem osa õliseemnetest müüakse proovide põhjal tehtud analüüside tulemuste alusel ning vaidluste lahendamisel võetakse alati aluseks vastavad proovid, seega võib hooletu või ebatäpne proovide võtmine põhjustada arusaamatusi, viivitusi ja põhjendamatuid rahalisi ümberarvestusi.

Nõuetekohane proovide võtmine on raske ning äärmist hoolikust ja tähelepanu nõudev protsess. Seega on võimatu üle tähtsustada õliseemnetest representatiivsete proovide võtmise vajadust analüüside tegemiseks.

Selles rahvusvahelises standardis kirjeldatud proovide võtmise protsessi on tunnustatud hea tavana ning seega soovitatakse seda järgida alati, kui see on praktiliselt võimalik.

1 KÄSITLUSALA

See rahvusvaheline standard määratleb õliseemnetest proovide võtmise meetodid.

2 NORMIVIITED

Standard sisaldab tekstid toodud viidete abil sätteid, mida käsitletakse selle standardi sätetena. Avaldamise hetkel oli viidatud väljaanne kehtiv. Kõiki standardeid vaadatakse üle ning selle rahvusvahelise standardi alusel sõlmitud kokkulepete osapooltel soovitatakse uurida võimalusi alltoodud standardi uusima väljaande kohaldamiseks. Hetkel kehtivate rahvusvaheliste standardite registreid peavad IEC ja ISO liikmed.

ISO 664:1990¹. Oilseeds — Reduction of laboratory sample to test sample

3 MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse alljärgnevalt esitatud termineid ja määratlusi.

3.1

saadetis (*consignment*)

samaaegselt välja saadetavate või vastuvõetavate ning ühe lepingu või tarnedokumentide komplekti alusel tarnitavate õliseemnete kogus. Saadetis võib koosneda ühest või mitmest partiist või partii osadest

3.2

partii (*lot*)

saadetise osaks olev kogus, mille mass ei ole suurem kui 500 tonni, millel on eeldatavalt ühtsed karakteristikud ning mis on kvaliteedi hindamiseks piisav

3.3

üksikproov (*increment*)

väike õliseemnete kogus, mis võetakse korraga partii ühest punktist. Partii erinevatest osadest võetakse mitu üksikproovi, mis koondproovina esindavad partiid tervikuna

3.4

koondproov (*bulk sample*)

õliseemnete kogus, mis on saadud ühest konkreetsest partiist võetud üksikproovide ühendamisel ja segamisel

3.5

laboriproov (*laboratory sample*)

õliseemnete representatiivne kogus, mis on saadud koondproovi jagamisel ning mõeldud analüüsi ja muude kontrollitoimingute tegemiseks

4 ÜLDINE

4.1 Proovid peavad täielikult esindama partiisid, millest nad on võetud. Selle nõude täitmiseks jagatakse iga saadetis reaalselt või mõtteliselt partiideks, mille mass ei ole suurem kui 500 tonni. Seejärel võetakse igast partiist teatud arv üksikproove, mis omavahel hoolikalt segatakse, et saada koondproov, millest järjestikuse jagamise teel saadakse laboriproovid.

4.2 Proovide võtmisel tuleb hoolikalt jälgida, et kõik proovide võtmiseks kasutatavad seadmed oleksid puhtad, kuivad, vabad igasugustest lõhnadest, ning valmistatud materjalist, mis õliseemneid ei saasta.

¹ Eesti standardi märkus. Alates aastast 2008 on Eestis vastavaid nõudeid reguleeritud standardiga EVS-EN ISO 664:2008.